

بخشنامه‌های قوه قضائیه

موضوع	آیین‌نامه اداره جلسات هیأت عمومی و هیأت‌های تخصصی دیوان عدالت اداری
	جناب آقای سینیجلی جاسبی رئیس محترم هیأت مدیره و مدیرعامل روزنامه رسمی کشور تصویر آیین‌نامه «اداره جلسات هیأت عمومی و هیأت‌های تخصصی دیوان عدالت اداری» به شماره ۱۰۰/۶۶۷۵۸/۹۰۰۰ مورخ ۱۳۹۳/۱۱/۵ ریاست محترم قوه قضائیه جهت درج در روزنامه رسمی به پیوست ارسال می‌گردد. مدیرکل دبیرخانه قوه قضائیه - محسن محدث شماره ۱۰۰/۶۶۷۵۸/۹۰۰۰ ۱۳۹۳/۱۱/۵ دیوان عدالت اداری آیین‌نامه اداره جلسات هیأت عمومی و هیأت‌های تخصصی در اجرای ماده ۹۶ قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری مصوب ۱۳۹۲ «آیین‌نامه اداره جلسات هیأت‌های تخصصی و هیأت عمومی دیوان عدالت اداری» به شرح مواد آتی است. فصل اول: اصطلاحات ماده ۱- اصطلاحات به کار رفته در این آیین‌نامه به شرح آتی است: الف- قانون: قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری مصوب ۱۳۹۲. ب- رئیس دیوان: رئیس دیوان عدالت اداری. ج- معاون قضایی دیوان: معاون قضایی دیوان عدالت اداری در امور هیأت عمومی د- هیأت عمومی: هیأت عمومی دیوان عدالت اداری موضوع ماده ۸ قانون. ه- هیأت یا هیأت‌های تخصصی: هیأت یا هیأت‌های تخصصی موضوع ماده ۸۴ قانون. و- مدیرکل یا اداره کل هیأت‌ها: مدیرکل یا اداره کل هیأت‌های تخصصی دیوان عدالت اداری ز- مدیرکل یا اداره کل هیأت عمومی: مدیرکل یا اداره کل هیأت عمومی دیوان عدالت اداری. فصل دوم- هیأت‌های تخصصی بند اول- ترکیب و ساختار ماده ۲- هر یک از هیأت‌های تخصصی مرکب از حداقل پانزده نفر از قضات دیوان عدالت اداری است که به موجب ابلاغ رئیس دیوان و با در نظر گرفتن تخصص و تجربه به عضویت در این هیأت‌ها تعیین می‌شوند. رئیس دیوان می‌تواند حسب ضرورت، تعداد اعضای هیأت‌ها و نیز عناوین و تعداد آنها را افزایش دهد. ماده ۳- عضویت در هر یک از هیأت‌های تخصصی براساس تمایل و اولویت اعلامی توسط قضات خواهد بود و در صورت تکمیل حداقل نصاب قانونی از جهت تعداد اعضای لازم جهت تشکیل هر یک از هیأت‌ها بنا به تشخیص رئیس دیوان و براساس اولویت اعلامی و همچنین تجربه و تخصص آنان در یکی از هیأت‌ها منصوب می‌شوند. ماده ۴- هر هیأت تخصصی دارای رئیس، نایب رئیس و دبیر و منشی خواهد بود رئیس دیوان پس از مشورت با اعضای هر یک از هیأت‌های تخصصی آنها را برای مدت یکسال تعیین می‌نماید و تمدید آن برای دوره‌های بعد نیز بلامانع خواهد بود. مدیریت جلسات و نیز رعایت ترتیب مذاکرات بشرح مقررات این فصل بر عهده رئیس و در غیاب وی با نایب رئیس خواهد بود. ماده ۵- تنظیم گزارش جلسات و تصمیمات هیأت تخصصی بر عهده دبیر هیأت مذکور است و تنظیم و تدوین پیش‌نویس آراء هیأت با رئیس یا یکی از اعضای اکثریت با انتخاب رئیس هیأت خواهد بود پیش‌نویس رأی باید به امضای اکثریت رسیده و سپس پانویس و با امضاء رئیس هیأت اعلان شود. ماده ۶- منشی یکی از کارکنان اداری بوده و زیر نظر اداره کل هیأت‌ها انجام وظیفه می‌کند. بند دوم - ترتیب تشکیل جلسات هیأت تخصصی و رأی‌گیری ماده ۷- ارجاع پرونده به هیأت‌های تخصصی به عهده رئیس دیوان یا معاون قضایی دیوان خواهد بود. ماده ۸- جلسات هیأت‌های تخصصی هر هفته یکبار برگزار می‌شود. در صورت ضرورت، تشکیل جلسات فوق‌العاده بنا به تشخیص رئیس هیأت و یا درخواست مدیرکل هیأت‌ها و تصویب رئیس هیأت امکان‌پذیر خواهد بود. تبصره- به تشخیص رئیس دیوان جلسات هیأت‌های تخصصی خارج از وقت اداری برگزار خواهد شد. ماده ۹- پس از وصول پرونده به هیأت تخصصی، رئیس هیأت پرونده را جهت تهیه گزارش، به یکی از اعضای ارجاع می‌کند. عضو مرجوع‌الیه موظف است حداکثر ظرف یک‌ماه گزارش آن را تهیه و به رئیس تسلیم نماید تا به نوبت در دستور کار هیأت قرار گیرد. تبصره- چنانچه عضو هیأت تخصصی به هر دلیل نتواند ظرف مدت مقرر گزارش پرونده را تهیه و تسلیم نماید مکلف است علت آن را در جلسه هیأت به اطلاع اعضای هیأت برساند رئیس هیأت در این خصوص تصمیم لازم را اتخاذ خواهد کرد. ماده ۱۰- منشی هیأت تخصصی حسب نظر رئیس هیأت مذکور گزارش‌های واصله را به ترتیب وصول در دستور کار قرار می‌دهد. این گزارش‌ها پس از تأیید رئیس و در غیاب وی نایب رئیس، حداقل سه روز قبل از تاریخ برگزاری جلسه از طریق سامانه الکترونیکی هیأت‌های تخصصی جهت مطالعه در دسترس اعضا قرار می‌گیرد. ماده ۱۱- در مواردی که به موجب قوانین موجود از جمله قانون تشکیل سازمان بازرسی کل کشور و ذیل ماده ۳۷ قانون و نیز مواردی که به تشخیص رئیس دیوان رسیدگی به شکایت در هیأت عمومی به صورت خارج از نوبت انجام می‌شود رسیدگی خارج از نوبت شامل کلیه مراحل خواهد بود. ماده ۱۲- حضور اعضای جلسات هیأت الزامی است و در صورت عذر باید مراتب در اسرع وقت ممکن و حداکثر یک روز قبل از تشکیل جلسه به طریق مقتضی به اداره کل هیأت‌ها اعلام شود. مدیرکل هیأت‌ها موظف است غیبت غیرموجه و تأخیر بیش از سه جلسه هر یک از اعضا را جهت اقدام و تصمیم مقتضی به اطلاع رئیس دیوان یا معاون قضایی دیوان برساند. ماده ۱۳- جلسات هیأت تخصصی با حضور دو سوم اعضا رسمیت یافته و رسیدگی به موضوع تا زمان اعلام کفایت مذاکرات ادامه می‌یابد و همچنین هر یک از اعضا می‌تواند کفایت مذاکرات را پیشنهاد نماید که در این صورت براساس رأی اکثریت قضات حاضر اتخاذ تصمیم خواهد شد. اعضای حاضر موظفند در رأی‌گیری شرکت نمایند. ماده ۱۴- چنانچه اکثریت اعضای هیأت تخصصی حضور یک یا هر دو طرف شکایت و یا نمایندگان آنان یا کارشناسان ذیربط و یا کسب نظر برخی از قضات

صلاحیتدار دیوان را که در هیأت‌های تخصصی دیگر عضویت دارند ضروری تشخیص دهند به دستور رئیس هیأت با تعیین وقت از آنان جهت شرکت در جلسه و ادای توضیح دعوت می‌نماید. تبصره- پس از استماع اظهارات مدعین رأی‌گیری درخصوص موضوع مورد شکایت صرفاً با حضور قضات عضو همان هیأت بعمل می‌آید. بند سوم- ترتیب رسیدگی به درخواست ابطال مصوبات در هیأت‌های تخصصی ماده ۱۵- در مورد درخواست ابطال آیین‌نامه‌ها و سایر نظامات و مقررات موضوع ماده ۱۲ قانون، پس از قرائت شکایت شاکی و مستندات آن و همچنین پاسخ کتبی دستگاه طرف شکایت و در صورت لزوم استماع توضیحات و اظهارات طرفین یا نمایندگان قانونی آنان و نیز کارشناسان ذی‌ربط به طریق زیر اقدام خواهد شد: الف- چنانچه نظر اکثریت مطلق اعضای حاضر در جلسه هیأت تخصصی بر ورود شکایت و ابطال مصوبه موضوع شکایت باشد، پرونده همراه با نظریه هیأت مذکور جهت طرح در هیأت عمومی دیوان به اداره کل هیأت عمومی ارسال می‌شود. ب- در صورتی که نظر سه چهارم اعضای حاضر بر رد شکایت باشد هیأت تخصصی رأی به رد شکایت صادر و از طریق اداره کل هیأت‌ها با بهره‌گیری از امکانات پایگاه اطلاع‌رسانی دیوان به اطلاع رییس دیوان و قضات دیوان عدالت اداری می‌رسد تا چنانچه به آن معترض باشند ظرف بیست روز از تاریخ صدور رأی اعتراض خود را با ذکر دلایل و مبنای مربوط به هیأت تخصصی ذی‌ربط اعلام کنند. هیأت تخصصی نیز موظف است ضمن اظهارنظر پرونده را از طریق اداره کل مذکور جهت اتخاذ تصمیم به هیأت عمومی ارسال نماید. ج- چنانچه نظر اکثریت کمتر از سه چهارم اعضاء بر رد شکایت باشد پرونده به همراه نظریه جهت طرح در هیأت عمومی به اداره کل هیأت عمومی ارسال می‌شود. د- چنانچه اکثریت هیأت تخصصی موضوع شکایت را مشمول صلاحیت‌های هیأت عمومی دیوان به شرح ماده ۱۲ قانون تشخیص ندهد، پرونده همراه نظریه جهت طرح در هیأت عمومی به اداره کل هیأت عمومی ارسال می‌شود در این صورت هرگاه هیأت عمومی موضوع را در صلاحیت خود و قابل طرح تشخیص دهد پرونده در اجرای ماده ۸۴ قانون جهت اقدام لازم به هیأت تخصصی مربوط اعاده و در صورت تأیید نظریه هیأت تخصصی، پرونده جهت اتخاذ تصمیم مقتضی به نظر رئیس دیوان می‌رسد. هـ - چنانچه هیأت تخصصی هر یک از مصوبات موضوع شکایت یا بخش‌هایی از یک یا چند مصوبه را مغایر با قانون و قابل ابطال تشخیص و در خصوص بعضی دیگر نظر به رد شکایت داشته باشد ابتدا نسبت به مواردی که به عدم مغایرت آنها با قانون اعتقاد دارد مبادرت به صدور رأی مبنی بر رد شکایت می‌کند. چنانچه در مهلت مقرر قانونی، اعتراضی نسبت به این رأی واصل شود، ضمن اعلام نظر در خصوص مواردی که به ورود شکایت اعتقاد دارد پرونده را با همان کلاسه اولیه، به پیوست دادنامه صادر شده و نظریه توأم جهت طرح در هیأت عمومی و صدور رأی به اداره کل هیأت عمومی ارسال می‌کند. و- در مواردی که در جریان رسیدگی به موضوع در هیأت تخصصی اعلام مغایرت مصوبه با شرع نیز واصل شود مراتب ابتدا به رییس دیوان منعکس می‌شود تا مراتب مغایرت یا عدم مغایرت مصوبه موضوع درخواست ابطال با شرع از شورای نگهبان استعلام شود. پس از وصول نظریه شورای نگهبان پرونده به هیأت تخصصی مربوط اعاده و ارجاع می‌شود تا حسب مورد اتخاذ تصمیم لازم به عمل آید. تبصره ۱- در هر یک از موارد مذکور نظر اقلیت هیأت‌های تخصصی ذیل نظر اکثریت درج می‌گردد. تبصره ۲- در مواردی که نظر هیأت تخصصی مبنی بر انطباق موضوع با مصادیق مندرج در ماده ۸۵ قانون باشد، مراتب طی گزارشی از طریق اداره کل هیأت‌ها به اطلاع رئیس دیوان می‌رسد تا قرار مقتضی صادر شود. ماده ۱۶- در مواردی که رئیس دیوان از صدور رأی متعارض و یا مشابه مطلع گردد و پس از بررسی موضوع را مشمول مواد ۸۹ و ۹۰ قانون تشخیص دهد می‌تواند آن را جهت رسیدگی و اظهارنظر به یکی از هیأت‌های تخصصی ارجاع نماید و پس از اظهارنظر هیأت‌مذکور موضوع در هیأت عمومی مطرح می‌شود و نظریه هیأت تخصصی برای هیأت عمومی جنبه مشورتی خواهد داشت. تبصره- چنانچه رئیس دیوان در راستای ماده ۹۱ قانون، رأی صادره از هیأت عمومی را مبتنی بر اشتباه یا مغایر با قانون و یا متعارض تشخیص دهد به ترتیب فوق عمل خواهد کرد. فصل سوم - هیأت عمومی بند اول - ساختار هیأت عمومی ماده ۱۷- هیأت عمومی با شرکت حداقل دو سوم کلیه قضات دیوان به ریاست رییس دیوان و یا معاون قضایی دیوان تشکیل می‌شود. مشاوران و کارشناسان موضوع ماده (۷) قانون می‌توانند با دعوت رئیس دیوان یا معاون قضایی دیوان بدون داشتن حق رأی در جلسات هیأت عمومی شرکت کنند و در صورت لزوم نظرات کارشناسی خود را ارائه نمایند هیأت عمومی دارای یک منشی از کارکنان اداری خواهد بود که زیر نظر اداره کل هیأت عمومی انجام وظیفه می‌کند. ماده ۱۸- حضور طرفین شکایت یا نمایندگان یا وکلا و کارشناسان آنان به تشخیص رئیس دیوان یا معاون قضایی دیوان یا اکثریت قضات بلامانع است اشخاص مذکور از طریق اداره کل هیأت عمومی دعوت می‌شوند. تبصره ۱- رؤسای هیأت‌های تخصصی یا مدیرکل هیأت عمومی نیز می‌توانند پیشنهاد دعوت از طرفین را به رئیس دیوان بدهند. این دعوت پس از موافقت رییس دیوان یا معاون قضایی دیوان انجام خواهد شد. تبصره ۲- معاونت آموزش پژوهش و پیشگیری می‌تواند با موافقت رئیس دیوان از استادان دانشگاه، دانشجویان، کارشناسان و قضات شاغل در سایر مراجع قضایی جهت حضور در جلسات هیأت عمومی برای اهداف آموزشی یا پژوهشی دعوت نماید. در صورت موافقت مراتب جهت هماهنگی‌های لازم به معاون قضایی دیوان اعلام می‌شود. ماده ۱۹- اداره جلسه و رعایت ترتیب مذاکرات، حفظ نظم و نظارت بر حسن اجرای مقررات این آیین‌نامه بر عهده رئیس جلسه خواهد بود. تبصره ۱- هر یک از قضات حاضر می‌توانند نسبت به نحوه اداره جلسه و رعایت مقررات این آیین‌نامه به صورت خارج از نوبت تذکر دهد. چنانچه رییس جلسه تذکر را وارد بداند به آن ترتیب اثر می‌دهد. تبصره ۲- جلسات هیأت عمومی با تلاوت آیاتی از کلام... مجید آغاز می‌شود و رییس جلسه می‌تواند حداکثر به مدت ۲۰ دقیقه مطالب لازم را مطرح نماید. ماده ۲۰ دستور کار هیأت عمومی توسط مدیرکل هیأت عمومی و یا معاون وی و در غیاب آنان یکی از قضات به تشخیص رئیس هیأت قرائت می‌شود. بند دوم - نحوه تشکیل جلسات هیأت عمومی ماده ۲۱- جلسات هیأت عمومی هر هفته یکبار برگزار می‌شود در صورت ضرورت، با اعلام قبلی رئیس دیوان یا معاون قضایی دیوان برگزاری جلسه فوق‌العاده بلامانع است همچنین جلسات هیأت عمومی به تشخیص رئیس دیوان می‌تواند خارج از وقت اداری برگزار شود. تبصره- حداکثر مدت برگزاری هر جلسه هیأت عمومی عادی یا فوق‌العاده چهار ساعت متوالی یا با تنفس می‌باشد مگر آنکه رییس دیوان یا معاون قضایی دیوان بنا به ضرورت ترتیب دیگری اتخاذ نماید. ماده ۲۲- دستور جلسات هیأت عمومی به ترتیب وصول پرونده‌ها از طریق اداره کل هیأت‌ها و با رعایت موضوعات مطروحه از قبیل ابطال ایجاد رویه و وحدت رویه و همچنین اولویت پرونده‌های مربوط به موضوع تخصصی حداقل ظرف ۴۸ ساعت قبل از تشکیل جلسه از طریق سامانه مربوط به هیأت

عمومی در اختیار قضات و در صورت لزوم به تشخیص رییس دیوان در اختیار مشاوران موضوع ماده (۷) قانون قرار می‌گیرد. تبصره- در موارد ضروری رئیس دیوان می‌تواند اولویت دستور هیأت عمومی را تعیین نماید. ماده ۲۳- آمار تعداد حاضرین در جلسه به طریق مقتضی از طریق رایانه یا غیر آن به رؤیت رئیس جلسه می‌رسد. ماده ۲۴- رأی‌گیری به طریق مقتضی از طریق رایانه یا غیر آن انجام و در هر حال، علنی خواهد بود. ماده ۲۵- قبل از طرح پرونده در هیأت عمومی رئیس دیوان می‌تواند نظر کتبی مشاوران دیوان درخصوص موضوع مطروحه را اخذ و آن را در اختیار قضات حاضر در جلسه هیأت عمومی قرار دهد. ماده ۲۶- به هنگام رسیدگی به هر یک از دستور جلسات هیأت عمومی اعضای هیأت جهت اظهارنظر ثبت‌نام می‌کنند و در صورت وجود نظر مخالف به ترتیب حداکثر دو نفر موافق و مخالف هر یک حداکثر به مدت ۵ دقیقه صحبت می‌کنند پس از اظهارنظر چنانچه کفایت مذاکرات از جانب یکی از اعضاء یا رییس دیوان پیشنهاد گردد راجع به کفایت مذاکرات رأی‌گیری می‌شود و اگر اکثریت به کفایت مذاکرات رأی دهند نسبت به اصل موضوع رأی‌گیری می‌شود. چنانچه اکثریت اعضای هیأت عمومی با کفایت مذاکرات موافقت نکردند حداکثر دو نفر موافق و دو نفر مخالف دیگر نیز راجع به موضوع اظهارنظر می‌نمایند. سپس نسبت به اصل موضوع رأی‌گیری می‌شود. تبصره ۱- چنانچه در رابطه با دستور جلسه مخالفی وجود نداشته باشد. هیأت رئیس مربوط یا یکی از اعضای آن به پیشنهاد تخصصی رئیس حداکثر به مدت ۵ دقیقه راجع به موضوع توضیح می‌دهد و سپس رأی‌گیری به عمل می‌آید. تبصره ۲- چنانچه به نظر یک یا چند تن از اعضای جلسه دستور جلسه دارای ابهام بوده یا نیاز به تکمیل داشته باشد، ابتدا یکی از اعضاء راجع به ابهام یا نقص موجود توضیح می‌دهد در صورت تأیید اکثریت اعضاء پرونده جهت تکمیل و یا رفع ابهام به هیأت تخصصی مربوط اعاده می‌گردد. ماده ۲۷- اظهارنظرها باید در چارچوب دستور جلسه باشد و برخورد و رفتار حاضرین نباید موجب قطع کلام ناطق یا اخلال در نظم جلسه شود در صورت عدم رعایت مفاد این ماده رئیس جلسه تذکر لازم را خواهد داد. ماده ۲۸- چنانچه در جریان رسیدگی به یک پرونده رئیس جلسه حضور طرفین دعوا نمایندگان آنها یا کارشناسان یا اشخاص دیگری را جهت ادای توضیح ضروری تشخیص دهد در صورت موافقت اکثریت اعضای حاضر پرونده از دستور خارج خواهد شد و مدیر کل هیأت عمومی موظف است از اشخاص مزبور جهت شرکت در جلسه هیأت عمومی دعوت به عمل آورد. تبصره- پس از قرائت رأی یا نظریه هیأت تخصصی هرگاه اشخاص موضوع ماده فوق در هیأت عمومی حضور داشته باشند، توضیح لازم را ارائه و به سؤالات مطروحه پاسخ خواهند داد. ماده ۲۹- در صورت حضور طرفین دعوا یا نمایندگان و کارشناسان آنان در جلسات هیأت عمومی اظهارنظر ماهوی اعضای هیأت و همچنین رأی‌گیری در غیاب مدعین و بدون حضور آنان صورت می‌گیرد مگر آنکه رئیس جلسه حضور آنان را بلامانع تشخیص دهد. ماده ۳۰- هیأت عمومی دیوان با شرکت حداقل دو سوم قضات دیوان به ریاست رئیس دیوان و یا معاون قضائی وی تشکیل می‌شود و ملاک صدور رأی، نظر اکثریت اعضای حاضر است. در موارد ابطال مصوبه اصل تعارض آراء، تشابه آراء و نیز کفایت مذاکرات که براساس آری یا نه رأی‌گیری به عمل می‌آید. بند سوم - رسیدگی به درخواست ابطال مصوبات ماده ۳۱- چنانچه دستور جلسه مربوط به درخواست ابطال مصوبه موضوع بند ۱ ماده ۱۲ قانون باشد منشی جلسه گزارش هیأت تخصصی را که حاوی خلاصه‌ای از اظهارات و دلایل شاکی و مشتکی‌عنه است و همچنین متن مصوبه مورد اعتراض را قرائت می‌کند. در صورت لزوم و به تشخیص رئیس جلسه متن درخواست ابطال و پاسخ کتبی دستگاه طرف شکایت نیز قرائت خواهد شد. ماده ۳۲- چنانچه دستور جلسه هیأت عمومی اعتراض به رأی هیأت تخصصی موضوع بند (ب) ماده ۸۴ قانون باشد ابتدا، رأی هیأت تخصصی و سپس متن اعتراض قرائت می‌شود. ماده ۳۳- در مواردی که درخواست ابطال مصوبه‌ای در هیأت تخصصی به لحاظ مغایرت با شرع مورد رسیدگی قرار گرفته و هیأت تخصصی نیز به استناد نظر فقهای شورای نگهبان شکایت را رد کرده باشد، این شکایت مشمول اعتراض موضوع بند ب ماده ۸۴ قانون نخواهد بود. ماده ۳۴- در مواردی که اعمال ماده ۱۳ قانون مبنی بر تسری اثر ابطال مصوبه به زمان تصویب در دستور کار هیأت عمومی قرار دارد پس از قرائت گزارش هیأت تخصصی مربوط و استماع نظرات موافقین و مخالفین، رأی‌گیری به عمل می‌آید. ماده ۳۵- چنانچه درخواست ابطال مصوبه متضمن درخواست تسری ابطال به زمان تصویب آن به شرح ماده ۱۳ قانون بوده، لکن هیأت عمومی در جلسه رسیدگی به اصل موضوع نسبت به این درخواست اتخاذ تصمیم نکرده باشد، به محض اطلاع، موضوع از طریق اداره کل هیأت عمومی در اولین جلسه هیأت عمومی طرح و نسبت به این قسمت از درخواست نیز اتخاذ تصمیم به عمل خواهد آمد. در فرضی که درخواست مزبور پس از اتمام جلسه رسیدگی هیأت عمومی و به طور جداگانه واصل شود موضوع خارج از نوبت و بدون نیاز به تبادل لایحه به هیأت تخصصی مربوط ارجاع تا در اولین جلسه هیأت تخصصی مورد رسیدگی قرار گرفته و نتیجه بلافاصله به اداره کل هیأت عمومی اعلام می‌شود. این نظریه در نخستین جلسه هیأت عمومی طرح و مورد رسیدگی قرار می‌گیرد. بند چهارم - رسیدگی به درخواست صدور رأی وحدت رویه و رأی ایجاد رویه ماده ۳۶- در موارد صدور رأی وحدت رویه یا ایجاد رویه موضوع مواد ۸۹ و ۹۰ ابتدا منشی جلسه حسب مورد گزارش هیأت تخصصی و عنداللزوم متن آراء را قرائت می‌کند و رییس هیأت تخصصی مربوط یا نایب رییس و یا یکی از اعضاء به تشخیص رییس هیأت تخصصی درخصوص گزارش و همچنین نظر اکثریت و اقلیت هیأت تخصصی توضیحات لازم را ارائه می‌نماید سپس، موافقین و مخالفین به ترتیب مذکور در ماده ۲۶ این آیین‌نامه اظهارنظر می‌کنند. تبصره- در صورتی که قضات صادرکننده آرای موضوع دستور جلسه هیأت عمومی، در جلسه حضور داشته باشند هر یک از آنان می‌توانند قبل از اعلام نظر توسط موافقین و مخالفین تعارض یا تشابه آراء، در مورد رأی خود و مبانی آن به مدت ۵ دقیقه توضیح دهند. ماده ۳۷- در مورد تعارض یا تشابه آرای اعلامی موضوع مواد ۸۹ و ۹۰ قانون، رییس دیوان می‌تواند قبل از اخذ رأی هیأت عمومی درخواست خود در خصوص موارد مذکور را استرداد نماید در صورتی که رأی‌گیری به عمل آمده لکن رأی مربوط هنوز انشاء نشده باشد موضوع به طریق پیش‌بینی شده در ماده ۹۱ قانون قابل طرح و رسیدگی مجدد در هیأت عمومی خواهد بود. ماده ۳۸- پس از رأی اکثریت اعضای حاضر هیأت به اصل تعارض، هر یک از قضات حاضر می‌توانند با رعایت ماده ۲۶ این آیین‌نامه نسبت به هر یک از آرای صادر شده از لحاظ مبانی و مستندات و انطباق با قوانین و مقررات مربوط اظهارنظر کنند سپس در مورد تشخیص رأی صحیح اخذ رأی خواهد شد ملاک در این خصوص رأی اکثریت نسبی حاضرین است. ماده ۳۹- در مورد درخواست صدور رأی ایجاد رویه پس از اظهارنظر موافقین و مخالفین با رعایت ماده ۲۶ این آیین‌نامه و اعلام کفایت مذاکرات نسبت به ایجاد رویه رأی‌گیری خواهد شد. ماده ۴۰- در صورت درخواست اعمال ماده

۹۱ قانون، پس از قرائت گزارش هیأت تخصصی که حاوی نظر رئیس قوه قضائیه یا رئیس دیوان است و همچنین قرائت رأی یا آرای مورد بحث با رعایت مواد ۲۶ و ۳۰ این آیین نامه رأی گیری به عمل می آید. ماده ۴۱- چنانچه بلافاصله پس از رأی گیری به هر دلیل رأی مأخوذه به نظر رئیس جلسه مخدوش تشخیص داده شود، مجدداً رأی گیری به عمل خواهد آمد. ماده ۴۲- در اجرای ماده ۹۷ قانون رئیس جلسه می تواند پس از اخذ رأی در خصوص هر پرونده یکی از قضات حاضر را به منظور تنظیم و نگارش رأی تعیین نماید انشاء رأی به عهده رئیس دیوان یا یکی از اعضاء اکثریت هیأت به انتخاب رئیس دیوان است. ماده ۴۳- مشروح مذاکرات هیأت عمومی به صورت صوتی و تصویری یا به هر نحو مقتضی دیگر ضبط و نگهداری می گردد. ماده ۴۴- این آیین نامه در ۴۴ ماده و ۱۶ تبصره در تاریخ ۱۳۹۳/۱۱/۴ به تصویب رئیس قوه قضائیه رسید. رئیس قوه قضائیه - صادق آملی لاریجانی.

<https://ravihesab.com>

موسسه آموزشی راوی حساب